

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej (Dz. U. poz. 175, z późn. zm.) – wydawane na podstawie art. 31 ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 147, 125, 235 i 1091) – został przygotowany w celu usprawnienia procedury kwalifikacyjnej kandydatów do służby w Straży Granicznej oraz zwiększenia jej efektywności, z jednoczesnym utrzymaniem dotychczasowego poziomu kryteriów doboru przyszłych funkcjonariuszy.

Projekt zakłada wprowadzenie do wyżej wymienionego rozporządzenia opisanych poniżej zmian:

1. Wyłączenie z pierwszego etapu postępowania kwalifikacyjnego czynności związanych z przeprowadzaniem badania psychofizjologicznego i wprowadzenie reguły, że wzmiankowane badanie jest przeprowadzane nie wcześniej niż po uzyskaniu przez kandydata pozytywnej opinii z badania psychologicznego i nie później niż przed skierowaniem go do komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej kandydata do służby w SG.
Proponowana zmiana ma na celu udrożnienie przebiegu postępowania kwalifikacyjnego, którego pierwszy etap, jak wykazuje dotychczasowa praktyka, był często wstrzymywany z uwagi na istniejące trudności z przeprowadzaniem badań psychofizjologicznych. Wydłużenie okresu, w którym mogą być prowadzone badania psychofizjologiczne w toku postępowania kwalifikacyjnego, pozwoli na lepszą organizację prowadzenia tych badań w formacji. Bez zmian natomiast pozostaje warunek uzyskania pozytywnego wyniku przeprowadzonego badania psychofizjologicznego jako niezbędnego elementu dalszej, pozytywnej klasyfikacji kandydata – temu służy zmiana proponowana w § 1 w pkt 1, 2, 5, 6 lit. a tiret drugie i lit. b, pkt 16 oraz pkt 18 lit. a tiret trzecie projektu.
2. W obecnym stanie prawnym drugi etap postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzany jest wyłącznie w jednym z ośrodków szkolenia SG. Alternatywą przyjętego rozwiązania jest propozycja umożliwiająca przeprowadzenie drugiego etapu postępowania kwalifikacyjnego w jednostce organizacyjnej SG innej niż ośrodek szkolenia Straży Granicznej. W konsekwencji kandydat do służby w SG będzie mógł realizować czynności w ramach drugiego etapu postępowania kwalifikacyjnego w odległości bliższej jego miejscu zamieszkania, przy zachowaniu dotychczas obowiązujących w tym zakresie standardów kwalifikacyjnych. Przedmiotowa zmiana ma na celu uelastycznienie procedury rekrutacyjnej i znaczne jej skrócenie - zmiana proponowana w § 1 pkt 3, pkt 11-12 oraz pkt 15 projektu.
3. Wprowadzono możliwość składania dokumentów aplikacyjnych przez kandydatów do służby w SG dodatkowo w placówce lub dywizjonie SG. Osoby zainteresowane przyjęciem do służby w Straży Granicznej zamieszkują często w znacznej odległości od komendy oddziału SG, do którego starają się o przyjęcie. W dotychczasowym stanie

prawnym wzmiankowana komenda była jedynym miejscem właściwym do złożenia wymaganej dokumentacji. W celu ułatwienia kandydatowi rozpoczęcia procesu naboru, podanie o przyjęcie do służby w SG wraz z kompletem dokumentów będzie można składać także w placówkach lub w dywizjonach SG - zmiana proponowana w § 1 pkt 4, pkt 18 lit. a tiret pierwsze oraz w pkt 19 lit. a projektu.

4. Doprecyzowanie zakresu prowadzonej w ramach pierwszego etapu postępowania, wstępnej rozmowy kwalifikacyjnej, mającej na celu sprawdzenie: posiadanych przez kandydatów preferencji określonych w ogłoszeniu o rozpoczęciu naboru do służby, stopnia motywacji podjęcia służby w formacji oraz poziomu wiedzy o Straży Granicznej - zmiana proponowana w § 1 pkt 6 lit. a tiret pierwsze projektu.
5. Wprowadzenie usprawnienia polegającego na możliwości kontaktu z kandydatami w trakcie prowadzonej procedury rekrutacyjnej również za pośrednictwem poczty elektronicznej – zmiana proponowana w § 1 pkt 6 lit. c oraz pkt 19 lit. b projektu.
6. Projekt niniejszego aktu prawnego daje kandydatowi dopuszczonemu do drugiego etapu postępowania, dotychczas niepraktykowaną możliwość udziału w teście sprawności fizycznej, który odbywać się będzie mógł w jednostce organizacyjnej Straży Granicznej, do której ów kandydat stara się o przyjęcie. Jakie to będą jednostki organizacyjnej decydować będzie Komendant Główny Straży Granicznej mając na względzie okoliczności wskazane w § 24 obowiązującego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 lutego 2006 r. w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do kandydatów ubiegających się o przyjęcie do służby w Straży Granicznej, tj. uwzględniając między innymi ilość wolnych etatów i aktualne potrzeby służbowe jednostki organizacyjnej Straży Granicznej. W przypadku uzyskania negatywnej oceny z przedmiotowego testu przewidziano dopuszczenie, za zgodą przełożonego właściwego w sprawach postępowania, do dwukrotnego, ponownego przystąpienia przez kandydata do testu organizowanego w danej jednostce organizacyjnej SG. W świetle dotychczasowych doświadczeń jak i z uwagi na charakter i sposób przeprowadzania tego elementu procedury kwalifikacyjnej uznano, że możliwe jest jego prowadzenie już po uzyskaniu przez kandydata opinii w przedmiocie dopuszczenia kandydata do drugiego etapu postępowania. Dlatego też w celu przyspieszenia wzmiankowanej procedury jako również jej udrożnienie oraz usprawnienia, przy zachowaniu jednolitych warunków oceniania kandydatów, zdecydowano się na wprowadzenie możliwości przystąpienia kandydata do testu sprawności fizycznej pod warunkiem uzyskania opinii w przedmiocie jego dopuszczenia do drugiego etapu.

Wprowadzono jednocześnie regulację dotyczącą konieczności corocznego powoływania przez Komendanta Głównego Straży Granicznej Zespołu, który będzie przeprowadzał test sprawności fizycznej w jednostce organizacyjnej SG – zmiana proponowana w § 1 pkt 6 lit. c, pkt 7, pkt 18 lit. a tiret drugie oraz pkt 20 projektu.

7. Wprowadzenie instytucji obserwatora wyznaczanego przez Komendanta Głównego Straży Granicznej w celu monitorowania i bezpośredniego nadzorowania czynności realizowanych w ramach drugiego etapu postępowania kwalifikacyjnego. Rozwiązanie to przyczyni się do wzmocnienia instytucji nadzoru Komendanta Głównego Straży Granicznej nad przebiegiem postępowania - zmiana proponowana w § 1 pkt 8 projektu.

8. Dopuszczenie możliwości uzyskiwania przez kandydatów zaliczenia testu ze znajomości języka obcego i przyznawania 6 punktów na podstawie złożonych, w toku pierwszego etapu postępowania kwalifikacyjnego, dokumentów potwierdzających znajomość tego języka. Dokumenty te wymienione zostały w załączonym do projektu rozporządzenia wykazie. Przedstawiona inicjatywa ma na celu usprawnienie procedury naboru do służby oraz promowanie i zachęcenie do ubiegania się o przyjęcie do służby osób z bardzo dobrą znajomością języków obcych - zmiana proponowana w § 1 pkt 6 lit. c, pkt 9, pkt 18 lit. a tiret drugie oraz lit. b, pkt 19 lit. c tiret drugie oraz pkt 21 projektu.
9. Kodowanie wyników oraz sporządzanie zakodowanego wyciągu z listy wyników uzyskanych przez kandydata w trakcie drugiego etapu postępowania kwalifikacyjnego, które są podawane do powszechnej wiadomości, ma na celu zabezpieczenie przed nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych kandydatów – zmiana proponowana w § 1 pkt 10 oraz pkt 15 projektu.
10. Wprowadzono dodatkowe kryterium, tj. posiadania przez kandydata wykształcenia średniego lub średniego branżowego, uzyskanego po ukończeniu liceum ogólnokształcącego, technikum albo szkoły II stopnia w klasie, w której nauczane były przedmioty dotyczące funkcjonowania Straży Granicznej lub Policji, które będzie brane pod uwagę przy wystawianiu oceny przez komisję w trakcie drugiego etapu postępowania. W przypadku posiadania przez kandydata, wskazanego powyżej wykształcenia, uzyskuje on obligatoryjnie zwiększoną o 2 punkty ocenę z rozmowy kwalifikacyjnej. Zakłada się, że osoby podejmujące edukację w wyżej wymienionych klasach, posiadają predyspozycje niezbędne w służbie w Straży Granicznej (np. gotowość podporządkowania się dyscyplinie służbowej) oraz szeroką wiedzę związaną z ochroną granicy państwowej czy ochroną porządku publicznego. Zakłada się również, że dokonywanie przez młodzież wyboru takiego profilu nauczania związane jest z chęcią wstąpienia tych osób do służby w Straży Granicznej, dlatego też, zdaniem projektodawcy proponowane rozwiązanie jest korzystne dla obu stron. Z tych względów uznano, że koniecznym jest dokonanie stosownych zmian w obowiązujących przepisach prawa, które będą zmierzały do pozyskiwania kandydatów częściowo już ukształtowanych oraz znających podstawy funkcjonowania formacji jaką jest Straż Graniczna - zmiana proponowana w § 1 pkt 13 – 14, pkt 18 lit. b tiret drugie oraz pkt 19 lit. c tiret pierwsze projektu.

Ponadto w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 729) uzasadnione jest dokonanie zmian w załącznikach nr 1 i 3 do rozporządzenia polegających na wskazaniu Straży Marszałkowskiej w katalogu innych służb mundurowych. Jednocześnie zrezygnowano z umieszczenia w załączniku nr 3 do rozporządzenia oświadczenia dotyczącego wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych oraz klauzuli informacyjnej zamieszczonej w kwestionariuszu osobowym kandydata do służby w Straży Granicznej. Należy zaznaczyć, że wyłączenie wskazanej treści nie zwolni Straży Granicznej z obowiązku uzyskania zgody od kandydata na przetwarzanie danych osobowych oraz obowiązku informowania o przetwarzaniu danych kandydata. Obowiązki te realizowane będą w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy o ochronie

danych osobowych tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. Rozwiązanie to pozwoli na elastyczne podejście do tych obowiązków i nie będzie wymuszało kolejnych zmian, wyżej wymienionego załącznika, w przypadku zmiany przepisów o ochronie danych osobowych lub ich interpretacji przez Urząd Ochrony Danych Osobowych.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w części 42- sprawy wewnętrzne.

Przedmiot regulacji zawartej w projekcie nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie pozostaje bez wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowany akt zostanie zamieszczony na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny” oraz na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 poz. 248).